

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Мэкъуогъум и 8-р — социальнэ ИофышIэм и Маф

Адыгэ Республикэм социальнэ лъэныкъомкIэ иИофышIэху ыкIи иветеранху лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкIым фэишI тыгу кыддэлэу тышфугъушIо! ШъуицIэныгъэ мэхъанэшхо зилэ сэнэхъатым фэишIогъэторышIэ — цыIэныгъэм чIыпIэ кIин ригъэуцохэрэм, фэныкыуагъэ зилэхэм шъуи-лэныгъэу алышIогъэIэсы.

Цыфхэр социальнэу зыхуымэрэ подразделениехэм, пенсиемкIэ Фондым, социальнэ страхованиемкIэ Фондым, шIокI зимыIэ медицинэ страхованиемкIэ Фондым гуетыныгъэ шухэлъэу Иоф ащышIушIээ, пенсионерхэм, сэкъатныгъэ зилэхэм, ветеранхэм, сабыибэ зэрыс унагъоху гъот макIэ зилэхэм, сабий ибэхэм, ны шхъэзакъохэм ыкIи Адыгэ Республикэм цытсэрэ нэмыкI куп залэху чIыпIэ кIин итхэм ягумэи адэшIогъошI, ахэм кIуачIэ кызыхыагъотэжынымыкIэ шъуадеIэ.

Цыфхэр социальнэу ухуымэгъэнхэр къэралыгъо хабзэм иорганхэм анахъэу анаIэ зытырагъэтырэ социальнэ политикэм изы Iахышхоу цыт. Мы политикэр шIоры пхырызыцырэр, къэралыгъор ахэм зэрафэгумэи кIырэ шIо шъуиИофшIагъэ кыицIэагъэ.

ШIагъэ, фэагъэ, цыфыгъэшхо зицIыкIэгъэ ИофшIэныр дэгъоу зэрэжыгъэцакIэрэм, обществэм ифедэхэр кызырэгъэжыгъэгушIэрэм, IэныIэгъу зицIыкIагъэхэм сидигъуи шъуадеIэным шъузэрэфэхъазырым афэишI тхыашIуегъэпсэу шIотэлэ.

Ныбдэжыгъу лъанIэхэр, псауныгъэ нутэ, цыIэкIэшIу шъуиIэнэу, кыишъуиблагъэхэм ягъфэбэныгъэ шъуицIымыкIэнэу, Адыгэ Республикэм и зэдыти Хэгъэгушхоу Урысые Федерациеми апае шъуиИофшIэн гъэхъагъэхэр цыишIушIэнэу тышфугъэлэIо!

Адыгэ Республикэм
и Лышхъэу
ТХАКIУШЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет — Хасэм и
Тхыаматэ игуадзэу ИЭЦЭ Мухъамэд

Лышхъэм иИофшIэгъу зэIукIэгъухэр

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхыакIушынэ Аслъан УФ-м мэкъу-мэщымкIэ иминистрэ игуадзэу Илья Шестаковым тыгуасэ Iукагъ. Иофхъабзэм хэлэжыагъ АР-м мэкъу-мэщымкIэ и Министертвэ ипашэу Юрий Петровыр. Мыгъэрэ лэжыгъэм иIухыжын епхыгъэ Иофыгъохэм, ашкIэ республикэмрэ федеральнэ гупчэмрэ зэрэздэлажыкхэрэм, пшъэрылI шхъалэу шытхэм, нэмыкI лъэныкъохэм атегушыIагъэх.

(Тикорр).

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

ИгъэкIотыгъэ зэхэсыгъо иIагъ

АР-м иминистрэхэм я Кабинет тыгуасэ игъэкIотыгъэ зэхэсыгъо иIагъ. АР зэрицагъ АР-м и Лышхъэу ТхыакIушынэ Аслъан.

2012-рэ илээсым иапэрэ квартал социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэу республикэм ышIыгъэхэр зэхэсыгъом цызэфэхысыжыгъэх, кIэлэцIыкIухэм языгъэ-псэфыгъо уахътэ изэхэщэн, мэкъумэщ хызмэтым иИофыгъохэм, электроэнергиемкIэ чIыфэхэм ятыжын, нэмыкIхэм атегушыIагъэх. АР-м экономикэ хэхъоныгъэхэмкIэ иминистрэу Лышхъэу Махмудэ лъэныкъо псэумкIи Иофхэм язытэт кIэ-кIэу кытегушыIагъ, хэхъоныгъэу цыIэхэр кыишIэгъэжыгъэх, пчъагъэхэмкIэ ахэр кыишIыхъатыжыгъэх. ГушIэм пае, промышлэннэ производствэмкIэ, мэкъумэщ хызмэтым ылэныкъокIэ, розничнэ сатыум хэхъоныгъэу ышIыхэрэмкIэ Къыблэ Федеральнэ шIолъырым исубъектэу пэрытныгъэр зылыгъхэм республикэр ащыщ, нэмыкI отраслэхэмкIи узэрыгушхонхэр мымакIэу шыIэх. Республикэм ипашэ доклад ужым иеплъыкIэ кыириIотыкIыгъэ, министрэм кыишIэгъэжыгъэхэм ягугъу пшIыныр игъоу, ау мышIагъэу, тапэкIэ Иоф зыдэпшIэн фаеу шыIэхэм нахыбэу уагъушыIэмэ нахышIоу зэри-лътэрэр кыишIэгъэжыгъэх.

ИофшIэнымыкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ иминистрэм кыишIэгъэжыгъэхэмкIэ, мы илээсым псэумкIи кIэлэцIыкIу мин 20-м ехъумэ зарагъэгъэпсэфы-

нэу шыт. Ахэм ащыщэу нэбгырэ мини 4-м ехъур санаториехэмрэ лагерехэмрэ ащыIэгъахэх е непэ зацагъэпсэфы. КIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфын ыкIи япсауныгъэ изетегъэуцожын пэIуагъэхъанэу мы илээс бюджетым сомэ миллиони 193-рэ шагъэнэфагъ. Илээс къэс а пчъагъэм хэпшIыкIэу республикэм хегъахъо. БлэкIыгъэ илээсым мыщ сомэ миллиони 160-м ехъу пэIуагъэхъагъ. Республикэм икIэлэцIыкIу зыгъэпсэфыпIэхэр зэрагъэхъазы-рыгъэхэм министрэр кытегушыIэзэ, непэ Иоф зышIэри 105-м шыщэу 101-р лъэныкъо псэумкIи шапхъэхэм зэради-штэрэр, икIу фэдиэу ахэр кыишIэгъэжыгъэхэр кыишIагъ.

— КIэлэцIыкIоу зызыгъэпсэфыхэрэм ыкIи зипсауныгъэ зэтэзыгъэуцожыкхэрэм япчъагъэ хэкIы хушIтэп, санаториехэмрэ лагерехэмрэ ащыIэхэрэр илээс къэс нахыбэ зэрэхъуштым тыналэ тетын фае. Ащ имызакъоу, гъэпсэфыпIэхэм яИофшIэн зэрэзэхашэрэри лъэхъаным нахъ диштэу зэрэгъэпсэгъэшттым Иоф дэшъушIэныи игъо хушIтэ, — кыишIэгъэжыгъэх республикэм ипашэ доклад ужым.

Зэхэсыгъом хэлэжыкхэрэр игъэкIоты-

гъэу зытегушыIагъэхэм ащыщ электроэнергиемкIэ чIыфэхэм ятыжын. ООО-у «Газпром межрегионгаз Майкоп» зыфи-торэм ыкIи ОАО-у «Адыггаз» япашэу Сергей Колесниченкэм район ыкIи къалэ пэпчэ мы лъэныкъомкIэ иИофхэм язытэт шигъэгъэзагъэх. Теуцожь ыкIи Шэуджэн районхэм чIыфэу ателыгъэ шыIэмэ къа-тыжыгъэ, электроэнергиеу непэ агъэфедэ-рэм ыуасэ игъом къаты. Анахыбэу зы-тельэу зыфиIуагъэр Кошхъэблэ районыр ары, ау ащ хэкIыпIэу иIэмкIи лъэны-къуитIур зэгурыIуагъ. Цыфэу республи-кэм шыпсэухэрэм электроэнергиемкIэ чIыфэу ателыгъэр сомэ миллион 800-м нэ-сыгъэу зэриIуагъэр ары республикэм ипа-щи Правительствэми зыдырамыгъэшта-гъэр, упчIаби кыишIэгъэжыгъэх. Джыри зэ мы Иофым хэпшIэгъэжынышI, пчъагъэр кыишIэгъэжыгъэр зэхэсыгъэн фаеу Къум-пIыл Мурат ылытагъ. КыишIагъэр къэзы-ушыхъатыжыкхэр тхыльхэр кыишIэгъэжы-рынху Сергей Колесниченкэм къари-Iуагъ.

Мэкъумэщ хызмэтымкIэ Иофхэм язы-тет зытегушыIэхэм, амыгъэфедэрэ чIыгоу районхэм арылхэр ары анахъэу кыишIэгъэжыгъэхэр. Мы отраслэм кыишIэгъэжы-нэу, ау агъэхъаулыеу чIыгухэр нахыбэу зэрылIэ Мыекъопэ ыкIи Теуцожь район-хэм япашэхэм гушIыIэ аратыгъ, хэкIыпIэу ащ иIэн фаехэм зэдэгъушыIагъэх, унэшIо гъэнэфагъэхэр АР-м и Лышхъэу афи-шIыгъэх.

ХЪУТ Нэфэст.

Медицинэм иучреждениехэм ащыIагъ

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхыакIушынэ Аслъан Мыекъуапэ дэт меди-цинэ иучреждениехэм ащышIэхэм тыгуа-сэ ащыIагъ. Ащ игъусагъэх АР-м и Пре-мьер-министрэу КъумпIыл Мурат, АР-м псауныгъэр кыишIэгъэжыгъэхэмкIэ имини-стрэу МэрэтыкIо Рустем, къэлэ ыкIи рай-он администрациехэм япашэхэр, нэмыкI-хэри. Псауныгъэр кыишIэгъэжыгъэхэм исис-темэ игъэкIэжыкхэм фэгъэхыгъэ Програм-мэм кыишIэгъэжыгъэхэм медицинэм иуч-

реждениеху республикэм итхэм ягъэцэ-кIэжыкхэм ыкIи язетегъэпсыхъан зэрэлы-кIуатэрэр АР-м и Лышхъэу зэригъэ-шIагъ.

ИгъэкIотыгъэ гъэцэкIэжыкхэмэ Мыекъопэ къэлэ клиническэ сымэджышым, Адыгэ республикэ кIэлэцIыкIу клиническэ сымэджышым ыкIи Адыгэ республикэ клиническэ сымэджышым ащыIуагъэхэм адакIоу мы учреждениехэм медицинэ оборудованиеу ащыфэгъэхэм, федеральнэ ыкIи республикэ бюджетхэм къатIупшы-гъэ ахыщэр зэрагъэфедэгъэхэм республи-кэм ипашэ зацIыгъэгъэзагъ, ылыгъуегъом осэшIу фишIыгъ. Гъэхъагъэхэм адакIоу

щыIагъэу, гумэкIыгъоу шыIэхэм къащы-уцугъ, ахэр дэгъэзжыкхэм фэишI АР-м и Правительствэ Иофэу ышIэрэм кыишIагъ.

Псауныгъэр кыишIэгъэжыгъэхэм исис-темэ игъэкIэжыкхэм и Программэу 2011 — 2012-рэ илээсхэм ателытагъэр респу-бликэм зэрэцагъэцакIэрэм, ащ зэфэхы-сыжыгъэу фэхъуегъэхэм зацIытегушыIэгъэхэ зэхэсыгъоу нэужым шыIагъэм ТхыакIу-шынэ Аслъан хэлэжыагъ.

Иофхъабзэр зэрэIуагъэр нахъ игъэ-кIотыгъэу тигъэзет кыишIагъ.

ТХАКIУШЫНЭ
Адам.

Лышъхъэм изэIукIэгъухэр

Тыгъуасэ АР-м и Лышъхъэу ТхьакIушынэ Аслъан продюссерэу, адыгэхэм афэгъэхьыгъэ фильмэхэр зыгъэуцугъэхэу Нэгъэплъэ Аскэрбий ригъэблэгъагъ.

Фильмэхэм Iоф зерадишI-рэм, ахэм ягъэхъабырын кы-хигъэлажъэхэрэм, непэ гухэ-лъэу яIэхэм, ягумэкIыгъохэм, нэмыкIхэм ТхьакIушынэ Ас-лъан защигъэгъозагъ. Лъэп-къым итарихъ зытетым тетэу кыгъэлыгъогъэным, хэмыху-хьагъэхэр хамыгъэхъанхэм, хьугъэ шъыпкър амыукъоным

анаIэ тырагъэтын фаеу зэрэ-щытыр ащ кыыхигъэщыгъ.

— Шэн-хабзэу тилъэпкъ хэ-лыгъэхэр икIу фэдизэу зрите-лым лъыжъугъэIэсыным шъу-наIэ тежъугъэтын фае, — кы-Iуагъ республикэм ипашэ. — Мыщ дэжъым фильмэр хьа-зыр зыхьукIэ Москва щеплты-хэу щызыуплэкIужьыхэрэм

адыгэ лъэпкъым итарихъ хэзы-гъэ имыIэу амышIэн зэрилъэ-кIыштыр кыщыдэшъулъыт. АРИГИ-м ишIэныгъэлэжъ-хэр а Iофым шIокI имыIэу кыыхъужъугъэлажъэхэмэ на-хьышIоу сэлъытэ, ахэм тита-рихъ зэрагъэшIагъ, икIоу щы-гъуазэх.

А зэпстэури кызэрэдаль-тэрэр продюссерми кыIуагъ, яIофшIэн зэрэзэхашэрэм кIэ-кIэу кытегушъылагъ. Кызэри-IуагъэмкIэ, IэкIыбым щылэ тилъэпкъэгъухэр кыкIэлъэIугъэ-хэу яплIэнэрэ фильмэ агъэуцу-нэу зыфагъэхъабыры, «Чуж-бина. Возвращение» ащ зре-джэштхэр.

ХЪУТ Нэфсэт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Адыгэ Республикэм инароднэ хызмэт их-хьоныгъэ илахьышхо зэрэхишIыхъагъэм, об-щественнэ IофшIэным чанэу зэрэхэлажъэрэм ыкIи ыныбжъ илъэс 70-рэ зэрэхъугъэм япхы-гъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Со-

вет — Хасэм и Щытхъу тамыгъэу «Закон. Пшъэрылъ. Щыфыгъ» зыфиIорэр фагъэшъо-шагъ **Китарие Заурбий Ибрахымэ ыкъом**, Адыгэ Республикэм иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» нахьыжъхэмкIэ и Совет хэтым.

Апэрэ кIэуххэр къараIожьыгъэх

ЖъоныгъуакIэм и 28-м аты-гъэ экзаменхэм — биологи-ем, информатикэм ыкIи та-рихъым — якIэуххэр тыгъуа-сэ къэнэфагъэх. Материалхэр зыщауплэкIурэ республикэ Гупчэм кызэрэщытаIуагъэм-кIэ, мыгъэ еджапIэр къэзы-ухыр кIэлэеджакIохэм ыкIи апшъэрэ еджапIэм чIэхъа-жы зышIоигъохэм янахъы-бэм тарихъыр ары атынэу кыыхахыгъэр. Ахэр нэгъыр 728-рэ мэхъух. Зибаллхэр мы предметымкIэ изымыгъэкъу-гъэр нэгъыри 104-рэ фэдиз. Адыгэ республикэ гимна-зией икIэлэеджакIо мы уш-тынымкIэ балли 100 кы-хыгъ.

Информатикэм къекIолIэгъэ нэгъыри 123-м щыщэу 17-мэ ушэтыныр афэкIугъэп. Тестэу ашыгъэхэмкIэ, гурытымкIэ лъытагъэу, балл 55,21-рэ агъэ-нэфагъэр. Анахъ балл инэу информатикэмкIэ кыыхагъэ-щыгъэр 94-рэ. Ар къэзыхы-гъэр Мыекъуапэ щыщ кIэлэ-еджакIу.

Биологиер а мафэм чIы-пIи 9-мэ ашатыгъ, ныбжы-кIэ 66-у ЕГЭ-м хэлэжъэнэу щы-тым щыщэу нэгъыр 29-р къе-кIолагъэп. ГурытымкIэ бал-лэу къалытагъэр 61,28-рэ. РеспубликэмкIэ анахъ дэгъоу зытыгъэхэм балл 98-рэ къа-хыгъ. Ахэр Красногвардей-скэ, Шэуджэн районхэм ыкIи

къалэу Мыекъуапэ якIэлэеджа-кIох.

Тестэу ашыгъэхэмкIэ, гуры-тымкIэ альтыгъэ баллхэр зэ-хьокIынхэ альэкIышт, сыда пIомэ мэкъуогъум и 18-м кышщегъэжъагъэу и 21-м нэс ЕГЭ-м тельхэпIэ зэфэшъаф-хэмкIэ къекIолIэн зымылъэ-кIыгъэ кIэлэеджакIомэ аты-жышт.

ПАТИКЪО Анет.

Сомэ миллионным ехъу пэIуагъэхъашт

Мэзхэм машIо къашымы-хъуным фэIорышIэрэ Iофтхъа-бзэхэр гъэцэкIэгъэнхэм пае федеральнэ гупчэм сомэ мил-лионным ехъу Адыгеим кы-фитIупщыгъ.

УФ-м и МЧС и ГъэIорышIа-пIэу АР-м щыIэм кызэрэшаIуа-гъэмкIэ, машIор бэрэ кызыщы-хъурэ регионхэм Адыгеир аха-лыгътэрэп. Мэз фондым иинагъэ зыфэдиизыр гектар мин 239,5-рэ.

«ОшIэ-дэмышIэу машIо рес-публикэм кызыщымыхъугъэр илъэс пчъагъэ хъугъэ. Ау, арэу щыт нахъ мышIэми, мэзым икъэухъумэн фэгъэзгъэ спе-циалистхэм ыкIи МЧС-м икIулыкIушIэхэм мыщ фэдэ лъэхъаным профилактическэ Iофтхъабзэхэр зэхашэх, ма-шIо кызыхъукIэ узэрэзеклон фэе шIыкIэхэр агъэнафэх», — къеты Урысыем и МЧС и ГъэIорышIапIэу АР-м щыIэм ипресс-къулыкIу.

Республикэм имэзхэм ма-шIо къашымыхъуным пае къулыкIушIэхэм мафэ къэс пIоми ухэмыукъонэу монито-рингхэр зэхашэх, уц гъугъэр амыгъэстэу раупкIы.

Мэзхэр къэухъумэгъэнхэм ыкIи ахэм машIо къызащыху-кIэ зэдэIэпыIэжъынхэм фэшI АР-м мэзхэмкIэ и ГъэIоры-шIапIэ, Краснодар краим мэз хызмэтымкIэ и Департа-мент, Кавказ къэралыгъо био-сфернэ заповедникым ыкIи МЧС-м зэзэгъыныгъэ зэда-шыгъ.

Пэщэ IофшIэным фэIэзагъ

ИкIыгъэ мазэм АР-м икъэралыгъо наградэхэр зы-фагъэшъошагъэхэм Быжъ Сыхъатбий ахэтэу слъэ-гъугъэ. Сигонагъ бэшIагъэу сшIэрэ цIыфым меда-лэу «Адыгеим и Щытхъузеухъ» зыфиIорэр кызэрэ-ратыгъэр.

Щыфхэр къэхъух пэщэ Iэна-тIэм тегъэпсыхъагъэхэу, фэIа-зэу цIыфхэр зэрищэхэу, ахэр зыхэт коллективыр ыгъэIоры-шIэн ылъэкIэу. Джащ фэд Сы-хъатбий. ИлъэсыбэкIэ узэкIэ-Iэбжэмэ, республикэ гимна-зией ипашэу ащ нэIуасэ сы-фэхъугъагъ. Коридорым кы-тетехъгъэ директорым кIэлэ-еджакIохэр ечъалIэщыгъэх, сэлам рахыштыгъ, ахэм ащы-щыбэхэм ежъ Сыхъатбий ашъхъашъо телябзэ адэгущы-Iэщыгъ, ацIэхэр кыриIозэ яIофхэм язытеткIэ яупчIы-штыгъ. Зигъэпхъэшэным пы-лыгъэп, ау кIэлэегъаджи, кIэ-лэеджакIуи шъхъэкIафэ кы-зэрэфашIырэр къахэщыштыгъ.

А лъэхъанми гимназией бэ-кIаерэ тыкIоу кыыхъыштыгъ, Блэгъожъ Мирэ ыкIи нэмыкI кIэлэегъаджэхэм зэхашэрэ Iоф-тхъабзэхэм тарагъэблагъэ-штыгъ. Сыхъатбий хъакIэхэм (ахэр тхакIох, усакох, шIэны-гъэлэжъых, артистх, лъэп-къым кыыхъыгъэ цIыф цIэ-рыIох) апэгъокIыштыгъ. «Зэ-хэшъуагъэмэ, зэхэшъушъыжъ, сз сыдиректор» иIоу пашэр щы-сшIэщыгъэп, бысым IэнатIэр игуапэу зэрихэщыгъ.

ЕтIанэ кIэлэегъаджэхэм «Сыхъатбий Хъасановичыр» псынIкIэу, зы пычыгъо фэдэу кызэралорэр сшIогъэшIэгъо-ныштыгъ. Бэрэ къапIозэ уемы-сагъэмэ, узаджэрэр шIу умы-лэгъумэ ащ тетэу кэпIошъун Iоу сшIэрэп.

Сыхъатбий IэпкIэ-лъапкIэу ренэу фэпагъэщыгъ, щхыпэ тIэкIу ынэгъу кIэлэу, шъыры-тэу гушIэщыгъ. Ары Iоф зы-дишIагъэхэм ар агъу зэрилъыр. Ымакъэ кыIэтэу зымы тебы-багъэп, ау зэкIэми гу алытэу, кыгъэгъунэхэу щытыгъ. Бы-сымыр (пашэр) иунэ мыкIо-жъэу иIофшIапIэ ренэу щыIэм фэдагъ.

Республикэ еджэпIэ-интер-натым кыIуухъаным ыпэкIэ кIэлэегъаджэ ыкIи пэщэ IофшIэ-ным ар фэIазэ хъугъагъэ. Сы-хъатбий 1937-рэ илъэсым

Фэдз кыщыхъугъ, кIэлэегъэ-джэ училищыр 1956-рэ илъэ-сым кыуухи, икъоджэ еджапIэ кыгъэгъэжъыгъ. Илъэситфэ Iоф ышIагъэу ВЛКСМ-м и Кош-хъэблэ райком иапэрэ секретар-рэу агъэнафэ. ЕтIани еджапIэм кыгъэгъэжъышъ, илъэс зытIу нахьыбэрэ мылэжъагъэу еджа-пIэм пашэ фашIы. 1976-рэ илъэ-сым кышщегъэжъагъэу 1978-рэ илъэсым нэс хэку исполко-мым гъэсэнэгъэмкIэ иотдел инструкторэу Iоф ышIагъэу хэку еджэпIэ-интернатим ди-ректорэу агъакIо. «Сэ сыдирек-торыгъэба, сыинспекторыгъэ-ба, зэкIэри сэшIэба!» ымыIоу Сыхъатбий ыпэкIэ тетыгъэ ди-ректорхэм, анахъэу Илларион Серафимовыр, упчIэжъэгъу ышIыштыгъ. Интернатыр адрэ еджэпIэ кызэрэпIохэм зэ-рафэмыдэр шIэхэу кыгуры-Iуагъ.

ЗэкIэмкIи С. Быжъыр илъэс 53-рэ егъэджэн-пIуныгъэ Iоф-шIэным хэтыгъ. Ащ щыщэу илъэс 20-рэ хэку еджэпIэ-интернатим (етIанэ ар рес-публикэ гимназией ашыжъы-гъагъ) ипэшэагъ. Сыхъатбий народнэ просвещением иот-личник, Урысыем изаслужен-нэ кIэлэегъадж. Ахэм къахэ-хъуагъ АР-м ианахъ тын лъа-пIэу «Адыгеим и Щытхъузеухъ» зыфиIорэ медалыр.

Быжъым общественнэ Iоф-шIэныр игуапэу егъэцэкIэ. Илъэс пчъагъэ хъугъэу обще-ственнэ организациеу «Мамыр-ныгъэм и Лигэ» хэт, ащ ивице-президент, Адыгэ Хасэм на-хьыжъхэм я Советэу зэхыща-гъэм итхъаматэ игуадз.

Сыхъатбий ыныбжъ илъэс 75-рэ хъугъэ. Ащ кыкIэлъы-кIоу медалыр кыфагъэшъо-шагъ. Кызыхъугъэ мафэми, тын лъапIэми апае ащ цIыфы-бэ кыфэгъушIуагъ. Псауныгъэ пыгъэ иIэу, непэ зэрэщытым фэ-дэу лъэрыхъэу джыри илъэ-сыбэ кыгъэгъэшIэнэу кыфэлъэ-Iуагъэх. Тэри а хьохъухэм аде-тэгъаштэ.

СИХЪУ Гошнагъу.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.
Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан
конференцием кыыщытыри-
хыгъэх.

Юфthхьабзэм шлуфэс гушыIэ кыыщиIуагъ АРИГИ-м идиректор игуадзэу Пэнэшъу Аскэр. Конференцием итемэ ин науkэмкIи,

НЫБЖЫКІЭХЭМРЭ ЛЪЭПКЪ ГУПШЫСЭХЭМРЭ

НыбжыкІэмэ сэнэ-хъатэу кыяхахырем-кІэ Іоф ашІэным пae хэкІыпІэхэр кыызэ-рагыотыхэрэм, адыгабзэм, лъэпкъ шэн-ха-бзэмэ, нэмыкІхэм афэгъэхыгъэ гу-пшысэхэр зэфэ-тхысыжыгъэх. Адыгэ къралы-гъо университе-тым экономикэм-кІэ ифакультет Бэрзэдж Асет кыуухи, аспиран-турэм чІэхъагъ. ЯтІонэрэ курсым щеджэзэ, ишІэ-ныгъэ зэрэхигъа-хъорэм дакІоу, щылэныгъэм хэ-хъухъэрэ зэхъо-кІыныгъэмэ къа-тедгъэгущыІэ тшІоигъоу тылукагъ.

Шур пІуныгъэм кыыщезжъэ

— США-м укыинэжыынэу угу кыихъагъэба, тильэп-кэгъумэ зи кыуаІуа-гъэба?

— Инджылызыбзэри зэрэсшІэрэм ишІуагъэ кысэкІыжыгъ, тильэпкъэгъухэм садэгущыІагъ. Сыщырагъэджену, ІофшІэн кыс-фагыотынэу кысалауагъ, ау сыкъэ-уцунэу сыфэягъэп. Хэгъэгур ным фэдэу зы — умыхъожымэ на-хышІу. США-м сыщыІэу силъэ-ныкъо гупсэ сынэгу кІэтыгъ, нэ-мыкІ хэгъэгу сыщысэун сымы-лэкІыштэу кысщыхъугъ.

— США-м нэмыкІ укІуа-гъэба?

— Тыркем сыщыІагъ, ащ Бэр-зэджджэр щэпсэху. Зэунэкъошхэм-кІэ тызэлъэкІо. Адыгэ Хасэм хэт-хэм, ныбжыкІэхэм салуклагъ. Ти-лэпкъэгъу кІэлакІэмэ адыгабзэр зышІэу ахэтыр зырыз, ащ лъэшэу сегъэгумэкІы. Илээс 15 — 25-рз зыныбжхэм непэ адыгабзэкІэ гу-щыІэу ахэтыр бэп. Сыдыгъо тыбзэ зрагъэшІэщта, нэжъ-Іужъ зыхъу-хэкІэ ара?

— Адыгеим щыщ ныбжы-кІэм ащ фэдэу «пхъашэу» уяупчы пшІоигъоба?

— Сяупчыныр е сяушыныр кьезгъэкІурэп. Ежмэ зыдашІэжъ-ба адыгабзэри, шэн-хабзэхэри дэгъоу зрагъэшІэнхэ зэрэфаер. Лъэпкъ театрем нахыбэрэ орэ-кІох, тиспектаклэхэм ярэплых. Филармонием пчыхъэзэхъэ гэшІэгъонхэр щэкІох. СурэтышІ-модельеру СтІашъ Юрэ ышІырэ адыгэ шъуашхэмкІэ дунаим шы-зэлъашІагъ. Ащ итворчество ехы-лагъэу кьэгъэлъэгъонхэр КъокІы-пІэм щыпсэурэ лъэпкъхэм иску-ствэхэмкІэ музеюу Мыекыуапэ дэ-тым щэкІох.

— КызэрэпІорэмкІэ, лъэпкъ шІэжым упылы-нэу уфамэ хэкІыпІэ кьэб-гыотышт.

— Ары. СикІэлэгъаджэхэм, сІахылл блогъэхэм ащ сыфагъэ-сагъ, лъэшэу сафэраз.

Нанэ кыыриІорэр, папэ...

— Уилахылхэм бэрэ ягу-гъу кьэошІы. УпчІэжыгъу ошІыха?

— Ситэтэжъэу Федор дунаим ехыжыгъ, Тхъэм джэнэт кырет.

Унагъом ущызэгурьІоным, гъунэ-гъухэм, уимылъэпкъэгъухэм лы-тэныгъэ афэпшІыным тыфигъасэ-щтыгъ. Сятэ ыщІэр Мурат. «Адыг-промстроим» псоолъэшІэу илээс 35-рз Іоф щыІагъ. Сянэрэ сятэрэ зызэгъусэхэр илээс 33-рз хъугъэ. Синэнэжъэу Гошнагъо кІэлэгъа-джэу Адыгэ республикэ гимнази-ем щылэжъагъ. Сятэжъ ышэу Нухь-бэрэ кытхакъэщтыгъ. ОшІа, Нур-бый, ежхэм фэбагъэу зэфыряІэр, лъэпкъ шэн-хабзэу зрахахъэрэ тэ, ныбжыкІэхэм, кызэрэтІагъэ-Іэсыщтхэм тинахыжъ лъапІэхэр сыдыгъуи пылгыгъэх. ГукІэ кызэ-рэткъотхэр тэр-тэрэу нэужым зы-дэтшІэжыщтыгъ. Адыгэ педагог-кэм укытегушыІэщтмэ, мытхыгъэ хэбзэ шІагъоу тІлэхэр тэркІэ шы-Іэныгъэм иуниверситет шыпкыхъ.

— Непэ адыгэ пшъашъэм дахэу зызэрифапэрэм да-кІоу, сыд фэдэ шэн-зе-кІуакІа анахъэу кыхэб-гъэщырэр?

Асет мэхчы. Ятэ исурэтэу тапа-шъхъэ щылым еплгы, шъхъаны-гъупчъэм ылъэныкъо зыфещэи. Урамын рыклорэ пшъашъэхэм аха-плъэ шІоигъоу кысщыхъугъ.

— Сыкызыщытхъужэу сыкъэ-лэгъонэу сыфэххэп. УпчІэр кы-зэрыклорэу слъытэрэп. Пшъашъэм шІоу хэлъыр апэу иІахылымэ афи-хын фаеу салгытэ. Ситэтэжъ лъа-пІэхэу Нухъэрэ Федоррэ кьащыубла-гъэу кьасІо сшІоигъор бэ. ЯгущыІэ фабэхэр непи тхъаІумэм икІы-хэрэп. Уильэпкъ шІу плъэгъуным, шыпкыжыгъэ пхэлъыным, гукІэ-гъум уасэу иІэр кыбгурыІоным, узыщыщ ллакъор бгъэлъэпІэным, адыгэ намысым, нэмыкІхэм сатэгы-щыІэ зыхъукІэ сІахыллхэр сапа-шъхъэ итхэу кызыщысэгъэху.

— Джыри зы упчІ. Адыгэ пшъашъэм непэ сыда зы-зыфигъэсэн фаер?

— Иадыгабзэ кыщыублагъэу кьэшъуакІы ышІэн фае. Куп хахъэ-мэ кызэрэхэкІыжыщтым имэхъа-ни цыклор. Унэм фэбагъэ илгы-ным фэшІ адыгэ пшъашъэр пщэ-рыхъан, лъэпкъ шхыныгъохэр дэ-гъоу ыгъэхъазырынхэ, Іанэм кы-тыригъэуцонхэ ылъэкІыныр, нэ-мыкІ шэн-хабзэхэри ищыклагъэх.

— ШІоу щыІэр кыбдэхъу-нэу, насыпышІо ухъунэу Тхъэм сыпфелъэу.

— Тхъауегъэпсэу.

Сурэтым итхэр: Бэрзэдждж Муратрэ ыпхъоу Асетрэ.

— Джырэ уахътэ экономикэм бэрэ тегущыІэх. Тызэрэфаем фэдэу Іофхэр лымыкІуатэрэми, зэхъокІыныгъэхэр тІлэх, — еІо Бэр-зэдждж Асет. — Кыхъэхыгъэ сэнэ-хъатыр сшІогъэшІэгъон. Туризм-мэм, лъэпкъ Іофыгъомэ япхы-гъэшъ, тарыхъыр, шэн-хабзэхэр нахышІоу зызгъэшІэщтых, кІэм сылгыхъушчт.

— Уисэнэхъат кызырэ-кІоп. Щылэныгъэм деб-гъаштэзэ, зы лъэбэкъукІэ ыпэ уитэу улыкІотэн фае.

— ТикІэлэгъаджэмэ ар бэрэ кытаІо. ШІэныгъэу зэбгъэгъоты-гъэм уегупсэфыІлэ хъухэщтэп, шы-Іэныгъэм кыгъэгъуцурэ пшъэрыль-хэм адиштэу упсэуныр нахъ тэрэз.

Адыгэ классыр

— Мыекыуапэ укыщы-хъугъ, уилахыллхэр Бжъэ-дыгъухъаблэ щэпсэху. Адыгабзэр дэгъоу зэбгъэ-шІэныр оркІэ кыныгъа?

— Сянэ-сятэхэр адыгэх. Мые-кыуапэ ия 22-рз гимназиэ иадыгэ класс сшыпхъу нахыжъэу Фати-ми, сэри тыщеджагъ. КІэлэгъэ-джэ дэгъухэр тІаІагъэх. Тиадыгабзэ шІу тагъэлъэгъугъ. ЗэзыгъэшІэнэу фаем кын хымылбагъоу зэригъэ-шІэщт. Унагъом имэхъани мыщ кыыщыхъэсэгъэщы.

— Бэрзэдждж зэшыпхъуитІу-ми гурыт еджапІэр ме-далькІэ къаухыгъ. Эконо-микэм фэгъэхыгъэ сэнэ-хъатыр кыяхахыгъ.

— Фатими Адыгэ къралыгъо университетым экономикэмкІэ ифакультет кыуухыгъ. Унагъо ихъа-гъэу Краснодар щэпсэу. ШъэуитІу

иІ. Нахыжъэу Инвер адыгабзэкІэ мэгушыІэ. Нурбый джыри сабый-ми, тиадыгабзэ кыгъурэІо.

— Асет, адыгабзэр зэрэ-пшІэрэм ишІуагъэ кыю-кІыжъэу бэрэ кыхэ-кІыгъа?

— Мафэ кьэс ишІуагъэ кысэ-кІыжы. Сшынахыжъэу Алай США-м дипломатэу щеджэ. Алай ыджэж сызэкІом, США-м ис адыгэ-мэ салуклагъ. Нью-Джерси сыщы-Іэу «Адыгэмэ я Маф» зыфилорэ зэхакъэм сыхэлэжъагъ.

США-м ис тильэпкъэгъухэр

— Нэлуасэ узыфэхъугъэ адыгэмэ ящыІаІэ кып-фалотагъа?

— Адыгэ Хасэм ансамблэу «Нартыр» зэхишагъ. Адыгэ шъуа-шэхэр ащыгъэу ныбжыкІэхэр ащ кыыщэшІох. Концерт гэшІэгъон кьатыгъ. Адыгэ шхыныгъохэр ша-гъэхъазырыгъэх. Щыпсыр, хъалы-жъор, пІастэр, къурамбыир, нэ-мыкІхэри Іанэм тетыгъэх. Адыгэ быракъыр бэмэ аІыгыгъ, лъагъэу аІэтызэ шагъэбыбэтагъ. Адыгэ джэгурі дахэу зэхашагъ.

— Укыыщышъуагъа?

— КызыІуахыгъэ пчэгум бэрэ щыуджыгъэх, сэри сугуапэу сы-кыыщышъуагъ.

— Бзэу шъузэрэгущыІэ-щтыгъэр кысэпІуагъэп.

— Тильэпкъэгъухэр адыгабзэ-кІэ гушыІэщтыгъэх. Адыгабзэр сымышІэу США-м сыкІогъагъэмэ, сыд фэдэ чІыпІа сызэрыфэщты-гъэр? Америкэм сыщыІэзэ си-адыгабзи, тишэн-хабзэхэри нахъ згъэлъапІэхэ сыхъугъ.

Зэкъошныгъэм игъэпытэн фэлажъэ

Музыкантхэм я Дунэе зэнэкъокъоу «ЖьогъобыныкІ» зыфилорэ Аб-хъазым щыклорэм Адыгэ Республикэм и Къралыгъо филармоние исимфоническэ оркестрэ хэлажъэ. ІофшІэпІэ компаниеу «РУССАРТ»-р зэхакъэм кІэщакІо фэхъугъ.

Симфоническэ оркестрем идирижер шъхъаІэу, Урысыем изаслуженнэ артис-тэу, Адыгеим искусствэхэмкІэ изаслужен-нэ ІофышІэшхоу Петр Шаховым кызы-риІуагъэу, Адыгэ Республикэмрэ Абхъа-зымрэ язэпхыныгъэхэр гъэпытэгъэнхэм искусствэм иІофышІэхэр чанэу хэлажъэх. Оркестрэр аужрэ илгъэхэм Абхъазым ма-кІо, концертхэр зэхэщэх.

Оркестрем иартистхэм телефонкІэ кы-

зэраІуагъэмкІэ, зэкъош республикхэм культурэмкІэ яІофышІэхэм яззукІэгъухэр гэшІэгъон хъугъэх. КъэкІошт илгъэсым Дунэе зэнэкъокъум хэлэжъэщтхэр нахы-бэ хъуштых.

Сурэтым итыр: симфоническэ оркес-трэм иартистхэр.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхъыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КыдзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ІофхэмкІэ,
ІэкІыб къралхэм
ащыпсэурэ тильэп-
къэгъухэм адыряІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи кьэбар жъу-
гъэм иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхъаІэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыхъыІэр:
385000,
кь. Мыекыуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхъаІэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хыырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпІэ гъэлоры-
шІапІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышгып-
кагъэу къахафэ-
хэрэмкІэ кьэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кІыжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажъэхэ-
рэмрэ яепІыкІэ
зэтемыфэн ылъэ-
кІышт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкІи кьэ-
зытхыгъэхэм
аІэкІэдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекыуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4485
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1514

Хэутыным
узщыкІэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00